

Väljavõte liitumislepingu algusest

Tema Majesteet belglaste kuningas,
Tšehhi Vabariigi president,
Tema Majesteet Taani kuninganna,
Saksamaa Liitvabariigi president,
Eesti Vabariigi president,
Kreeka Vabariigi president,
Tema Majesteet Hispaania kuningas,
Prantsuse Vabariigi president,
Iirimaa president,
Itaalia Vabariigi president,
Küprose Vabariigi president,
Läti Vabariigi president,
Leedu Vabariigi president,
Tema Kuninglik Kõrgus Luksemburgi suurhertsog,
Ungari Vabariigi parlament,
Malta president,
Tema Majesteet Madalmaade kuninganna,
Austria Vabariigi liidupresident,
Poola Vabariigi president,
Portugali Vabariigi president,
Sloveenia Vabariigi president,
Slovaki Vabariigi president,
Soome Vabariigi president,
Rootsi Kuningriigi valitsus,
Tema Majesteet Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi kuninganna,

üksmeelsena oma soovis püüelda Euroopa Liidu aluslepingute eesmärkide saavutamiste poole,

olles otsustanud jätkata nende lepingute vaimus Euroopa rahvaste üha tihedama liidu loomist juba rajatud alusel,

pidades silmas, et Euroopa Liidu lepingu artikkel 49 annab Euroopa riikidele võimaluse saada liidu liikmeks,

pidades silmas, et Tšehhi Vabariik, Eesti Vabariik, Küprose Vabariik, Läti Vabariik, Leedu Vabariik, Ungari Vabariik, Malta Vabariik, Poola Vabariik, Sloveenia Vabariik ja Slovaki Vabariik on esitanud liidu liikmeks saamise taotluse,

pidades silmas, et Euroopa Liidu Nõukogu, olles saanud komisjoni arvamuse ja Euroopa Parlamendi nõusoleku, on andnud teada, et ta pooldab nende riikide vastuvõtmist,

on otsustanud ühisel kokkuleppel kindlaks määrata vastuvõtutingimused ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavad muudatused /---/

Viis aastat ühinemislepingu valmimiseni

Märtsis 1998 algasid Eesti, Ungari, Poola, Tšehhi, Sloveenia ja Küprose liitumisläbirääkimised ELiga
Juunis 2002 hakkasid ELi nõukogu juristid ja lingvistid juba ühinemislepingut ette valmistama ning liikmesriikide keeltesse tõlkima

13. detsembril 2002 lõpetas Eesti koos veel üheksa kandidaatriigiga liitumisläbirääkimised Kopenhaageni tippkohtumisel

Jaanuaris 2003 valmis ühinemislepingu esialgne ingliskeelne tekst

10. veebruaril esitas EL lepingu lõpliku ingliskeelse teksti kandidaatriikidele kooskõlastamiseks.

24. veebruaril teatas Eesti tekstiga nõustumisest

25. märtsil toimus Brüsselis viimane mammutüritus näpuvigade parandamiseks ingliskeelse tekstis. Teksti vaatasid üle EL nõukogu, komisjon ning liikmes- ja liitujariikide esindajad

30. märtsil valmis ELi nõukogus lepingu lõplik eesti-keelne täistekst

8. aprillil esitas välisministeerium ühinemislepingu 450-leheküljelise seletuskirja koos lepingu heakskiitmise eelnõuga valitsusele heaks kiitmiseks. Seletuskirja ettevalmistamisel osalesid kõik ministeeriumid

8. aprillil kiitis valitsus liitumislepingu heaks.

16. aprillil allkirjastavad president Arnold Rüütel ja välisminister Kristiina Ojuland ühinemislepingu Ateenas ELi tippkohtumisel

Kui 14. septembril toimuval rahvahääletusel toetab Eesti kodanike enamus ühinemist ELiga, ratifitseerib Riigikogu ühinemislepingu

Euroopa Liidu Infosekretariaat

Riigikantselei, Stenbocki maja, Rahukohtu 3,
15161 Tallinn

tel +372 693 5950

faks +372 693 5957

e-post elis@rk.ee

<http://www.elis.ee>

Eesti ja Euroopa Liit

Eesti ühinemisleping

16. aprillil 2003 kirjutas Eesti koos veel üheksa riigiga Ateenas alla Euroopa Liidu ühinemislepingule. Ühinemislepingu üle pidas Eesti Euroopa Liidu liikmesmaadega viis aastat läbirääkimisi, mis lõppesid ametlikult ELi Kopenhaageni tippkohtumisel 13. detsembril 2002.

31 peatükki

Eesti liitumiskõnelused olid jaotatud 31 peatükki, millest koosneb ka allkirjutatud ühinemisleping. Need 31 peatükki hõlmavad Euroopa Liidu üle 80 000-leheküljelise õigustiku (*acquis communautaire*) kõiki osi.

Euroopa Liiduga ühinemislepingu ettevalmistust alustas eelmise aasta esimesel poolel toonane ELi eesistujamaa Hispaania ja sealtpaale on ühinemislepingut pidevalt täiendatud. Samal ajal ühinemislepingu täiendamisega peeti eelmise aasta teisel poolel veel olulisi läbirääkimisi mitme peatüki osas ja seetõttu sai ühinemislepingut hakata lõplikult viimistlema alles selle aasta alguses.

Rahvahääletus

Ühinemislepingu allkirjastamine 16. aprillil presidendi ja välisministri poolt ei tähenda veel lepingu jõustumist. Kõigepealt tuleb Eestis 14. septembril rahvahääletus põhiseaduse täiendamise ja ELiga ühinemise osas ning kolm kuud pärast seda võib ühinemislepingu panna ratifitseerimisele Riigikokku.

Paralleelselt sellega toimub ratifitseerimisprotsess Euroopa Liidus ja selle liikmesriikides. Ühinemisle-

«Juriidilised kohustused Eesti jaoks tekivad alles ratifitseerimise kaudu, mis saab võimalikuks pärast põhiseaduse täiendamise rahvahääletust («euroreferendumit») septembris.»

Allar Jõks, Eesti Vabariigi

õiguskantsler

pingu peavad heaks kiitma Euroopa Komisjon, Euroopa Parlament ja Ministrite Nõukogu ja samuti kõigi 15 liikmesmaa parlamendid. Alles seejärel võib ühinemisleping jõustuda. Eesti ühinemine Euroopa Liiduga peaks eeldatavasti toimuma 1. mail 2004.

Ühinemisleping on üle 5000 lehekülje pikk ja sätestab, kuidas Eesti hakkab täitma ELi üle 80 000-leheküljelist õigustikku. Lisaks ühinemislepingule koostavad Eesti ametkondade esindajad ka mitmesaja-leheküljelise seletuskirja, mis peaks hõlbustama lepingu mõistmist ja edasist täitmist.

Lepingust on olemas vaid üks originaal. See jääb hoiule Itaalia valitsuse kätte, kuna omal ajal sõlmiti ELi asutamisleping Roomas. Originaal on kõikides ELi ametlikes keeltes, mida on koos kandidaatmaadega nüüdsest 20. Seega saab ELis ametliku keele staatuse ka eesti keel.

Mitmed erandid

Alates lepingu jõustumisest laienevad Eestile Euroopa Liidu seadused ja määrused. Eesti saavutas liitumiskõnelustel endale mitmeid erandeid ja üleminekuperioode, kuid mõni neist laienes kõikidele kandidaatmaadele.

Eestis rakendub liitumise hetkest ELi ühine põllumajanduspoliitika, kuid sellise erandiga, et alates 2004. aastast saab Eesti põllumees ELilt otsetoetusi 25% ELi otsetoetuste tasemest ning 100%-ni küünib see tase 2013. aastaks. Seda juhul, kui ei maksta lisaks otsetoetusi rahvuslikest maksetest, mis võivad otsetoetuse protsendimäära viia 55%-ni ELi tasemest. Sellisel juhul saavutab Eesti ELi taseme 2010. aastaks.

Eesti liitumiskõneluste juht, suursaadik Euroopa Nõukogu juures Alar Streimann ütleb, et erikokkuleppeid sai Eesti 18 peatükis, kokku 50 küsimuses.

Eelarve

Paljusid huvitas loomulikult, kas Eesti hakkab ELi saades sinna maksma rohkem, kui ise vastu saab. Nii on juhtunud mitme praeguse liikmesmaaga. Siiski jälgiti ELis, et uued ja suhteliselt vaesed liikmesmaad ei peaks hakkama maksma ühiskassasse rohkem, kui sealt ise tagasi saavad. Nii ka Eesti puhul.

Ajavahemikus 2004-2006 eraldab EL Eestile

«Ühinemislepingus on määrateldatud keskkonnateema. Esiteks pole Eestil ilma ELita piisavalt raha keskkonnakaitseks. Teiseks pole meil tahtmist. Kolmandaks tuleb keskkonna kaitseks inimestele maksudega piirid peale panna.»

Alar Streimann, Eesti liitumiskõneluste juht

umbes 16 miljardit krooni ja Eesti ise maksab 3,5 miljardit krooni. Seega saab Eesti ELilt üle nelja korra rohkem, kui ise sinna maksab.

Ühinemine ELi siseturuga

Ühinemislepingu tähtsaim osa on siiski Eesti ühinemine ELi siseturuga. Siseturg tähendab kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumist.

Hea pääs siseturule on Eestile äärmiselt oluline, sest 70% meie ekspordist läheb Euroopa Liitu, pärast liidu laienemist võib see suhtarv aga tõusta koguni 80-ni.

Eesti kodanik võib liitumislepingust johtuvalt äri ajada mis tahes ELi liikmesmaas, seal elada ja töötada. Isikute vaba liikumise osas on siiski kitsendusi – uute liikmete kodanikud ei saa äieõiguslikult siseneda ELi liikmesmaade tööjõuturule, enne seda kehtib vajadusel kuni seitsmeaastane üleminekuperiood.

Oma tööjõuturu avamisest uutele liikmetele kohe pärast liitumist on teatanud Rootsi, Taani, Holland, Iirimaa ja Suurbritannia.

Siiski pole kõik saavutatud kokkulepetega rahul. Õigusakadeemia Nord professor Igor Gräzin räägib, et uuesti tuleks avada neljas, kapitali vaba liikumise peatükk. «Eesmärgiga piirata kvaliteetmaad (ja mitte põllumaad) vaba müüki välismaalastele,» ütleb Gräzin ja täpsustab: «Ma mõtlen siin Eesti saari, maastikulisi kvaliteetlasiid – Pühajärve kant, Viiratsi, aga ka Valgerand, mandriluited jne.» Niisugused piirangud on tema sõnul teistes riikides olemas – Taani väinade väikesaarte osas, Inglise kanali saartel jm.

Erkki Bahovski, Postimees